

Mottagare

Tekniska nämnden

Återkoppling uppdrag. Översyn av avfallstaxan om lättnader för till exempel oberoende registreringsformer för ökade miljöstyrande åtgärder

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att ta emot informationen om att undantag eller lättnader i prislistan för återvinningscentral inte kan medges, med hänvisning till gällande lagstiftning samt kommunallagens principer om likställighet och likabehandling.
2. Tekniska nämnden beslutar att anse uppdraget avslutat.

Sammanfattning

Förvaltningen har sett över om lättnader till återvinningscentral (ÅVC) är möjligt för t.ex. oberoende organisationsformer och kommit fram till att:

- Det inte är tillämpligt att medge lägre avgifter eller lättnader till någon form av organisation eller verksamhet.

Ärendebeskrivning

Tekniska nämnden tog den 30 mars 2022 beslut om att dels avslå ett medborgarförslag (TN 2019/3458) om lättnader för avgifter på ÅVC för exempelvis sociala företag, dels att uppdra åt förvaltningen att se över om man som miljöstyrande åtgärd skulle kunna ge lättnad för exempelvis oberoende organisationsformer.

Bedömning

Förvaltningen erbjuder redan idag rabatter för allmännyttiga ideella föreningar enligt beslut om avgifter på ÅVC för bland annat verksamheter (2018-10-24 TN § 244)

Syftet med miljöstyrning i avfallstaxan är att öka sorteringsgraden hos regionens avfallsabonnenter samt att engagera allmänheten att lämna sorterat avfall till regionens avfallshantering för vidare behandling och återvinning av avfallet i syfte att öka återanvändning, återvinning och återbruk samt att minska mängden restavfall.

Definitionen av oberoende organisationsformer är att dessa oftast syftar på verksamheter som är fristående statligt, regionalt, kommunalt eller privat vinstdrivande inflytande. Huvudsakliga oberoende organisationsformer i

Sverige är ideella föreningar, stiftelser samt ekonomiska föreningar.

Enligt 2 kap. 8§ Kommunallagen är det förbjudet för kommuner att ge individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare utan synnerliga skäl, då kommunala åtgärder ska gagna medlemmarna generellt.

Vidare ska kommunen enligt likställighetsprincipen, 2 kap. 3§ Kommunallagen behandla alla medlemmar lika och opartiskt. Särbehandling är endast tillåten om det finns sakliga och objektiva skäl. Detta gäller särskilt vid fastställande av avgifter, tjänster och förmåner. Det måste därför finnas sakliga och opartiska skäl för att ge stöd till olika organisationsformer och verksamheter. Tillämpning av detta undantag är reglerat och kan jämföras med Högsta Förvaltningsrättens domskäl i ärendet om avgiftsfrihet för parkering av miljöbilar, Region Gotland (HFD 2014:57) där en strikt tillämpning ska följas av denna paragraf.

Avfallstaxans regler i 27 kap. 4-5 §§ Miljöbalken får taxan användas för att främja återanvändning, återvinning och annan avfallshantering. Regeringen skriver i förarbetet till denna regel (proposition 1997/98:4D2 kapitel 4-4.23, sid 289-290) att det "(a)v praxis följer att även likställighetsprincipen gäller. Principen innebär att kommuninvånarna skall vara likställda i fråga om sina rättigheter och skyldigheter gentemot kommunen. Samma avgift skall därför tas ut för samma prestation."

Avfallsverksamheten inom Region Gotland finansieras av dess abonnenter genom avfallstaxan. De generella miljöstyrande åtgärder vilka åsyftas i tekniska nämndens beslut den 30 mars 2022 bör vara av den karaktär att öka sorteringsgraden av avfall och med syfte att minska mängden restavfall. Att generellt erbjuda ett lägre pris för oberoende föreningsars besök till ÅVC anses inte medföra till ökad sortering.

Med ovan bör det därför anses vara klargjort att avfallstaxan inte ska finansiera riktade lättnader till organisationer eller verksamheter.

Tekniska nämnden har tidigare uppdragit förvaltningen att definiera följande:

- Skillnaden mellan sociala företag och ideella organisationer (2021-09-15 TN §180), besvarat.
- Oberoende organisationsformer (2022-03-30 TN § 46). Besvaras här.

Konsekvensanalyser

Barn- och genusperspektiv – Syftet med att öka utsorteringen av avfallet är att skapa en bättre framtid för barn oberoende genus.

Landsbygdsperspektiv – Avgifterna för verksamheter på ÅVC berör hela Gotland och både landsbygd och tätort.

Ekonomisk konsekvensanalys – Att medge lägre priser för vissa organisationer ska finansieras genom avfallstaxan som redan idag har ett

negativt resultat. Det åligger verksamheten att ha en god ekonomisk hushållning av de medel som abonnenterna betalar för i avfallstaxan, 11 kap 1§ Kommunallagen.

Miljö- och klimatperspektiv – det är möjligt för företag och organisationer att lämna avfall på regionens återvinningscentraler mot en avgift. Verksamheter och organisationer kan även lämna sitt verksamhetsavfall till privata avfallsverksamheter.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2026-04-07
Tekniska nämnden 2018-10-24 (2018-10-24 TN §244)
Tekniska nämnden 2021-09-15 (2021-09-15 TN §180)
Minnesanteckningar avfallsberedning 260325

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth
Teknik- och samhällsbyggnadsdirektör